

## ARBITRAGEHOF

---

Arrest nr. 15/90 van 5 april 1990

---

Rolnummer 135

*In zake* : het beroep tot gedeeltelijke vernietiging van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets" (met betrekking tot de afvalstoffen), ingesteld door de Ministerraad.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters J. Sarot en J. Delva, de rechters J. Wathelet, L. De Grève, L.P. Suetens, M. Melchior en H. Boel, bijgestaan door de griffier H. Van Der Zwalmen, onder voorzitterschap van voorzitter J. Sarot,

wijst na beraad het volgende arrest :

### I. *Onderwerp*

Bij verzoekschrift van 10 april 1989, aan het Hof dezelfde dag toegezonden bij ter post aangetekende brief en op 11 april 1989 ter griffie ontvangen, vordert de Ministerraad de vernietiging van de volgende artikelen van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets" - bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 14 december 1985 :

- artikel 36, tweede zinsnede : in de mate dat die bepaling het getuigenverhoor regelt;
- artikel 44, derde lid, 1°, tweede zinsnede : in de mate waarin de in de bepaling bedoelde plaatsen een woning uitmaken in de zin van artikel 10 van de Grondwet;
- artikel 44, derde lid, 5°, eerste zinsnede : in de mate waarin die bepaling de bewijskracht regelt van de processen-verbaal opgesteld door de ambtenaren bedoeld in artikel 44;
- artikel 46, § 2, eerste zinsnede : in zijn geheel;
- artikel 46, § 2, tweede zinsnede : in de mate dat in die bepaling andere personen dan die welke zijn veroordeeld worden beoogd door de uitdrukking "civilement et solidairement responsables des amendes résultant des condamnations" (burgerlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de boeten die uit de veroordeling voortvloeien);
- artikel 54, eerste zinsnede : in zijn geheel;
- artikel 55, eerste lid : in de mate dat die bepaling de verbeurdverklaring toestaat van vervoermiddelen, zelfs wanneer die niet aan de veroordeelde toebehoren;
- artikel 56, § 1 : in zijn geheel;
- artikel 56, § 2 : in de mate dat in die bepaling

andere personen dan die welke veroordeeld zijn, worden beoogd door de uitdrukking "civilement et solidairement responsables des amendes résultant des condamnations" (burgerlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de boeten die uit de veroordelingen voortvloeien);

- artikel 57 : in de mate dat in die bepaling een andere persoon dan die welke veroordeeld is, wordt beoogd door de uitdrukking "civilement responsable du paiement des amendes" (burgerlijk aansprakelijk voor de betaling van de boeten);

- artikel 58, § 4 : in de mate dat die paragraaf aan de griffier van het strafgerecht, dat beslist over de grond van een zaak betreffende de overtredingen vermeld in artikel 58, §§ 1 en 2, van het decreet, de verplichting oplegt om een afschrift van de dagvaarding om te verschijnen over te zenden aan de door de Waalse Gewest-executieve daartoe aangewezen ambtenaar;

- artikel 58, § 5 : in zijn geheel.

De Ministerraad vordert tevens de vernietiging van artikel 3 van het decreet van het Waalse Gewest van 9 april 1987 - bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 10 juni 1987 -, waarbij artikel 44, tweede lid, in voormeld decreet van 5 juli 1985 is ingevoegd.

## II. *De rechtspleging*

Bij beschikking van 11 april 1989 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

Op 2 mei 1989 hebben de rechters-verslaggevers J. Wathelet en L.P. Suetens geoordeeld dat de voorafgaande rechtspleging geregeld bij de artikelen 69 tot 73 van de voormelde organieke wet ten deze niet diende te worden toegepast.

Conform artikel 76, § 4, van de organieke wet op het Hof is van het beroep kennis gegeven bij op 3 mei 1989 ter post aangetekende brieven, op 5, 8 en 9 mei 1989 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is in het Belgisch Staatsblad van 9 mei 1989 bekendgemaakt.

De N.V. Jean Lamesch, waarvan de zetel gevestigd is te 6741 Vance, 145 rue de la Semois, vertegenwoordigd door haar raad van bestuur, met als advocaten Mr. Anne Simon, van de balie te Dinant, en Mr. D. Lagasse, van de balie te Brussel, en woonplaats kiezende op diens kantoor, F.D. Rooseveltlaan 56 te 1050 Brussel, heeft op 7 juni 1989 een memorie "van tussenkomst" ingediend.

Bij verzoekschrift van 23 juni 1989, op 26 juni 1989 op

de griffie ontvangen, heeft de Waalse Gewestexecutieve een verzoekschrift ingediend tot verlenging van de termijn om een memorie in te dienen.

Bij beschikking van 28 juni 1989 heeft de voorzitter in functie het verzoekschrift niet-ontvankelijk verklaard.

De Waalse Gewestexecutieve, vertegenwoordigd door haar Voorzitter, wiens ambtswoning gevestigd is te 500 Namen, rue de Fer, 42, heeft op 10 juli 1989 een "memorie van antwoord" ingediend.

Bij beschikking van 20 september 1989 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen tot 10 april 1990 verlengd.

Bij beschikking van 7 november 1989 heeft het Hof beslist

1. de Waalse Gewestexecutieve niet tot de debatten toe te laten,
2. de Ministerraad te verzoeken, binnen een maand na de kennisgeving van de beschikking, een memorie neer te leggen betreffende de ontvankelijkheid van het ingestelde beroep, wat de artikelen 36, tweede zinsnede; 44, tweede lid; 58, § 4, en 58, § 5, van het betrokken decreet betreft.

Van deze beschikking is aan de Waalse Gewestexecutieve, aan de Ministerraad en aan de N.V. Jean Lamesch kennis gegeven bij op 8 november 1989 ter post aangetekende brieven, op 9 november 1989 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

De Ministerraad heeft bij op 7 december 1989 ter post aangetekende brief een memorie aan het Hof doen toekomen.

Bij beschikking van 9 januari 1990 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting op 1 februari 1990 vastgesteld.

Deze beschikking is ter kennis gebracht van de partijen, die, evenals hun advocaten of vertegenwoordigers, van de datum van de terechtzitting op de hoogte zijn gesteld bij op 11 januari 1990 ter post aangetekende brieven, op 12 januari 1990 aan de geadresseerden ter hand gesteld.

Ter terechtzitting van 1 februari 1990 :

- is M. Bertrand, adjunct-adviseur bij de kanselarijdiens van de Eerste Minister verschenen voor de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel;
- hebben de rechters-verslaggevers J. Wathelet en L.P. Suetens verslag uitgebracht;
- is M. Bertrand voornoemd gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Arbitragehof.

### III. *In rechte*

A.1. Het verzoekschrift is ingediend met toepassing van artikel 4, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof en verwijst ten deze naar het beroep van de Ministerraad van 21 september 1988 (bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 11 oktober 1988) tot vernietiging van sommige bepalingen van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen.

A.2. In de motivering van het beroep tot vernietiging verwijst het verzoekschrift naar het arrest nr. 44 van het Hof van 23 december 1987 betreffende een prejudiciële vraag van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen betreffende sommige bepalingen van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen.

A.3. De N.V. Jean Lamesch heeft een memorie ingediend omdat zij oordeelt belang te hebben bij de vernietiging van het decreet.

Immers, op 14 april 1989 heeft zij bij de Raad van State een beroep tot vernietiging ingesteld tegen een ministerieel besluit van 9 januari 1989 houdende weigering van erkenning als uitbater van gecontroleerde stortplaatsen, dat door de Minister van Landbouw, Milieu en Energie voor het Waalse Gewest is genomen. Dat beroep tot vernietiging berust onder meer op de schending door het Waalse decreet van 5 juli 1985 van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

A.4. De N.V. Jean Lamesch vordert de vernietiging van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985, inzonderheid de artikelen 36, 44, 46 en 54 tot 58 om de redenen vermeld in het verzoekschrift tot vernietiging, alsmede omdat artikel 44 van het bestreden decreet de bewijskracht bepaalt van de processen-verbaal opgesteld door de ambtenaren van het Waalse Gewest en huiszoekingen toestaat op plaatsen die een woning uitmaken in de zin van artikel 10 van de Grondwet, terwijl die aangelegenheden volgens de tussenkomenende partij tot de bevoegdheid van de Staat behoren.

A.5. Bij beschikking van 7 november 1989 heeft het Hof aan de Ministerraad gevraagd zich uit te spreken over de toepassing van artikel 4, 1°, van de organieke wet van 6 januari 1989 in deze zaak. Het Hof heeft ten deze vastgesteld dat de artikelen 36, tweede zinsnede, 44, tweede

lid, 58, § 4, en 58, § 5, van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets" verschillen van de bepalingen van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen.

A.6. In zijn memorie van 7 december 1989 zet de Ministerraad uiteen dat het beroep betreffende de bedoelde bepalingen als ontvankelijk moet worden aangemerkt. Artikel 4, 1°, van de organieke wet op het Arbitragehof vereist niet dat de in het tweede beroep bestreden bepalingen identiek zijn aan die waartegen het eerste beroep is gericht. De Ministerraad meent steun te vinden voor deze stelling in de arresten nr. 10 van 30 januari 1986 en nr. 55 van 26 mei 1988.

De Ministerraad doet anderzijds opmerken dat het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 en het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 dezelfde bevoegdheidsmaterie regelen, te weten het afvalstoffenbeleid, en dat de betwiste bepalingen in de twee beroepen van de Ministerraad - met inbegrip van die waarnaar het Hof in voormelde beschikking verwijst - dezelfde rechtsmaterie regelen, te weten het strafrecht, zowel in materiële als in formele zin opgevat.

#### *Ten aanzien van de ontvankelijkheid van het beroep tot vernietiging*

B.1. Het onderhavige beroep tot vernietiging is ingesteld met toepassing van artikel 4, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof. Dit artikel bepaalt dat een nieuwe termijn van zes maanden openstaat voor het instellen van een beroep tot vernietiging tegen een decreet "wanneer een beroep is ingesteld tegen een norm die hetzelfde onderwerp heeft en die vastgesteld is door een andere wetgever dan die welke de wet, het decreet of de in artikel 26bis van de Grondwet bedoelde regel heeft aangenomen".

B.2. Ten deze is het "beroep (...) ingesteld tegen een norm die hetzelfde onderwerp heeft" het beroep van de Ministerraad van 21 september 1988 tot vernietiging van sommige bepalingen van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, beroep dat is bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 11 oktober 1988 en door het Arbitragehof bij arrest nr. 11/89 van 11 mei 1989 gegrond werd verklaard.

B.3. De twee normen zijn door onderscheiden wetgevers gegeven en het beroep is tijdig ingesteld.

Nagegaan dient nog te worden of het onderwerp van de betrokken normen in beide beroepen hetzelfde is.

B.4. Artikel 4, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 vereist dat elk van de bestreden bepalingen

van het tweede decreet hetzelfde onderwerp heeft als een van de bestreden bepalingen van het eerste decreet, wat niet betekent dat de inhoud ervan identiek moet zijn.

B.5. Artikel 36 van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets" bepaalt :

"Degene die, ongeacht te welke titel dan ook, in het bezit is van hetzij individuele inlichtingen die bijeengebracht werden in toepassing van artikelen 34 en 35, hetzij globale en anonieme statistieken waarvan de ruchtbaarmaking dusdanig van aard zou zijn dat hierdoor individuele toestanden aan het licht worden gebracht, mag deze inlichtingen, statistieken of informatie niet publiceren en deze al evenmin ter kennis brengen van niet-gekwalficeerde personen of diensten om er kennis van te nemen. Behoudens indien er sprake is van een overtreding van onderhavig artikel, mogen deze inlichtingen, statistieken of informatie bovendien niet aan het licht worden gebracht in het geval beoogd door artikel 29 van het Wetboek van strafvordering en al evenmin in geval van een getuigenis in rechte".

Onderhavig beroep betreft de tweede zinsnede van dat artikel.

Het vorige beroep betrof geen bepaling aangaande statistieken en inlichtingen inzake afvalstoffen : artikel 4, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 kan derhalve geen toepassing vinden.

B.6. Artikel 44 van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets" bepaalt :

"Onverminderd de plichten die aan de officieren van de gerechtelijke politie ten laste vallen, houden de door de Deelregering aangewezen ambtenaren en agenten toezicht op de uitvoering van onderhavige verordening en haar uitvoeringsbesluiten.

Daartoe treden zij in de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie en vallen zij onverminderd hun ondergeschiktheid ten opzichte van hun meerderen in de administratie onder het toezicht van de procureur-generaal bij het Hof van Beroep.

Deze ambtenaren en agenten kunnen in de uitoefening van hun opdracht :

1° op ieder tijdstip van de dag of van de nacht alle plaatsen betreden, zelfs wanneer deze omheind en overdekt zijn, in verband waarmee de aangewezen ambtenaren en agenten redenen hebben te menen dat er gevaarlijke afvalstoffen of bewijzen van het bestaan van een overtreding inzake gevaarlijke afvalstoffen aanwezig zijn. Zij kunnen evenwel de bewoonde vertrekken slechts tussen 5 en 21 uur betreden en met de voorafgaande machtiging van de rechter aan de

politierechtbank;

2° de vestigingen, gecontroleerde stortplaatsen en installaties betreden waarvoor een machtiging wordt vereist krachtens artikelen 19 en 24, alsmede de terreinen betreden waar zich vuilnishopen bevinden;

3° overgaan tot elk onderzoek, controle en inspectie en alle inlichtingen bijeenbrengen die zij noodzakelijk achten om zich ervan te vergewissen dat de bepalingen van de verordening en de uitvoeringsbesluiten daadwerkelijk in acht worden genomen en met name :

a) alle personen over elk feit ondervragen waarvan de kennis nuttig is voor de uitoefening van het toezicht;

b) zich zonder verplaatsing doen vertonen of opzoeken van elk dokument, stuk of bewijsstuk dat nuttig is voor de vervulling van hun opdracht, er een fotografisch of ander afschrift van nemen, of het meenen tegen afgifte van een ontvangstbewijs;

c) de inventaris van de afvalstoffen opstellen, kosteloos de monsters opnemen die nodig zijn voor de vaststelling van de samenstelling van de afvalstoffen, bijprodukten of onderprodukten, in voorkomend geval, van de houders van genoemde zaken de verpakkingen verlangen die noodzakelijk zijn voor het vervoer en de bewaring van de monsters. De Deelregering kan de methode en de voorwaarden voor het opnemen van monsters vaststellen alsmede de organisatie en de werking van de erkende laboratoria voor de analyse van bedoelde monsters;

4° in geval van overtreding van de artikelen 15, 18, 19, 24 en 26 en de tot stand gekomen akten krachtens deze artikelen of ten aanzien van gevaarlijke afvalstoffen, de afvalstoffen en de transportmiddelen die voor het plegen van de overtredingen hebben gediend onder de gerechtelijke zegels plaatsen of in beslag nemen. In dezelfde gevallen, het verplaatsen van het transportmiddel en de afvalstoffen die het bevat verbieden gedurende een termijn die niet meer dan tweeënzeventig uur bedraagt. Het plaatsen onder de gerechtelijke zegels en de inbeslagneming moeten op straffe van nietigheid, binnen achtenveertig uur, door de rechter aan de politierechtbank worden bevestigd;

5° in geval van overtreding, processen-verbaal opstellen die bewijskracht hebben tot het tegenbewijs is geleverd. Een afschrift van het proces-verbaal moet, op straffe van nietigheid, binnen veertien dagen na de vaststelling van de overtreding aan de overtreder worden betekend;

6° de bijstand van de gemeentepolitie verzoeken in de uitoefening van hun functie".

Onderhavig beroep betrof het tweede lid (ingevoegd bij het decreet van 9 april 1987), en het derde lid, 1°, tweede zinsnede, en 5°, eerste zinsnede, van dat artikel.

Het vorige beroep betrof artikel 55, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, dat bepaalde :

- artikel 55, § 1, 1 :

"§ 1. De gouverneur van de provincie, de burgemeester en de ambtenaren bedoeld in artikel 54 mogen bij de uitoefening van hun opdracht :

1. op elk ogenblik van de dag of van de nacht, zonder voorafgaande verwittiging, vrij binnen gaan in alle inrichtingen, gedeelten van inrichtingen, lokalen en werkplaatsen waar afvalstoffen worden opgeslagen of verwijderd; tot de bewoonde lokalen hebben zij slecht toegang tussen vijf uur 's morgens en negen uur 's avonds en met toestemming van de politierechter ;  
(...)"

- artikel 55, § 2 :

"De ambtenaren, bedoeld in artikel 54 zijn bevoegd in geval van overtredingen processen-verbaal op te stellen, die bewijskracht hebben tot het tegendeel bewezen is".

Artikel 44 van het bestreden decreet regelt de bevoegdheden van toezicht, vaststelling en opsporing van overtredingen van de door de Executieve aangestelde ambtenaren en personeelsleden.

Al regelt die bepaling de bevoegdheden niet op identieke wijze als artikel 55 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981, ze heeft alleszins hetzelfde onderwerp.

Tegen dat artikel 55 van het decreet van het Vlaamse Gewest was het beroep gericht dat aanleiding gaf tot toepassing van artikel 4, 1°, van de bijzondere wet van 6 januari 1989.

Het beroep is derhalve ontvankelijk ten aanzien van artikel 44, tweede lid, en derde lid, 1°, tweede zinsnede en 5°, eerste zinsnede, van het bestreden decreet.

B.7. Onderhavig beroep betreft artikel 46, § 2, van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets", dat bepaalt :

"De regels van het eerste boek van het Wetboek van strafrecht, met uitzondering van artikel 85, zijn van toepassing in geval van een in § 1 beoogde overtreding. De natuurlijke en rechtspersonen zijn burgerlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de boeten en kosten die uit de veroordeling voortvloeien welke tegen hun aangestelden, bestuurders, zaakvoerders of vereffenaars werden uitgesproken".

Het vorige beroep betrof de artikelen 60 en 63 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, die bepaalden :

- artikel 60 :

"De werkgever is burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldboeten waartoe zijn aangestelden of lasthebbers zijn veroordeeld, evenals voor de betaling van de gerechtskosten".

- artikel 63 :

"Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, uitgezonderd hoofdstukken V en VII, maar met inbegrip van artikel 85, zijn toepasselijk op de bij dit decreet bepaalde misdrijven".

Aangezien die bepalingen een zelfde onderwerp hebben, is het beroep ontvankelijk ten aanzien van artikel 46, § 2, van het bestreden decreet.

B.8. Onderhavig beroep betreft artikel 54, eerste zinsnede, van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1989 "relatif aux déchets", dat bepaalt :

"In geval van een zich herhalen van een in de artikelen 47 tot 53 beoogde overtreding binnen de drie jaar die op een definitief vonnis volgen houdende veroordeling wegens één van de in deze artikelen beoogde overtredingen, kunnen de straf en de boete tot het dubbele van het maximum worden opgetrokken".

Het vorige beroep betrof artikel 57 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, dat bepaalde :

"Bij herhaling binnen drie jaar na een vorige veroordeling kan de straf op het dubbele van het maximum worden gebracht".

Aangezien de bepalingen een zelfde onderwerp hebben, is het beroep ontvankelijk ten aanzien van artikel 54, eerste zinsnede, van het bestreden decreet.

B.9. Onderhavig beroep betreft artikel 55, eerste lid, van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets", dat bepaalt :

"Zelfs wanneer deze niet aan de overtreder in eigendom toebehoren, kunnen de afvalstoffen en de transportmiddelen die voor het begaan van de door onderhavige verordening bestrafte overtredingen hebben gediend, verbeurd worden verklaard".

Het vorige beroep betrof artikel 58 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, dat bepaalde :

"De afval, de verpakking, de werktuigen en de vervoermiddelen die gediend hebben om de overtredingen te plegen, kunnen verbeurd verklaard worden, zelfs wanneer ze niet aan de overtreder toebehoren".

Aangezien deze bepalingen een zelfde onderwerp hebben, is het beroep ontvankelijk ten aanzien van artikel 55, eerste lid, van het bestreden decreet.

B.10. Onderhavig beroep betreft artikel 56, § 1 en § 2, van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets", dat bepaalt :

§ 1 :

"Alle bepalingen van het eerste boek van het Wetboek van strafrecht, zonder uitzondering van hoofdstuk V, noch van artikel 85, zijn van toepassing op de in de artikelen 47 tot 53 vermelde overtredingen".

§ 2 :

"De natuurlijke en rechtspersonen zijn burgerlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de boeten en kosten die uit de veroordelingen voortvloeien welke tegen hun aangestelden of hun bestuurders, zaakvoerders of vereffenaars werden uitgesproken".

Het vorige beroep betrof de artikelen 60 en 63 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, die bepaalden :

- artikel 60 :

"De werkgever is burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldboeten waartoe zijn aangestelden of lasthebbers zijn veroordeeld, evenals voor de betaling van de gerechtskosten".

- artikel 63 :

"Alle bepalingen van Boek I van het Strafwetboek, uitgezonderd hoofdstukken V en VII, maar met inbegrip van artikel 85, zijn toepasselijk op de bij dit decreet bepaalde misdrijven".

Aangezien die bepalingen een zelfde onderwerp hebben, is het beroep ontvankelijk ten aanzien van artikel 56, § 1 en § 2, van het bestreden decreet.

B.11. Onderhavig beroep betreft artikel 57 van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets", dat bepaalt :

"De werkgever is burgerlijk aansprakelijk voor de betaling van de boeten en kosten waartij zijn gevolmachtigden of aangestelden worden veroordeeld alsmede

voor de betaling van de gerechtelijke kosten".

Het vorige beroep betrof artikel 60 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen, dat bepaalde :

"De werkgever is burgerrechtelijk aansprakelijk voor de betaling van de geldboeten waartoe zijn aangestelden of lasthebbers zijn veroordeeld, evenals voor de betaling van de gerechtskosten".

Aangezien die bepalingen een zelfde onderwerp hebben, is het beroep ontvankelijk ten aanzien van artikel 57 van het bestreden decreet.

B.12. Onderhavig beroep betreft artikel 58, §§ 4 en 5, van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets", dat bepaalt :

§ 4 :

"De griffier van het burgerlijke of strafrechterlijke gerecht betekent aan de door de Deelregering aangewezen ambtenaar een afschrift van de dagvaardingen om te verschijnen met betrekking tot de in § 1 en § 2 beoogde overtredingen voor het gerecht dat over de inhoud van de zaak uitspraak doet".

§ 5 :

"De vonnissen waarin onderhavig artikel wordt toegepast, worden aan de Dienst van de afvalstoffen betekend door de griffier van het gerecht en tegelijkertijd aan de veroordeelde".

Geen enkele bestreden bepaling van het decreet van het Vlaamse Gewest van 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen heeft hetzelfde onderwerp als die bepaling. Het beroep is dus niet ontvankelijk ten aanzien van artikel 58, §§ 4 en 5, van het bestreden decreet.

*Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de vordering tot tussenkomst*

B.13. De N.V. Jean Lamesch heeft een memorie tot tussenkomst ingediend op grond van artikel 87, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989, dat bepaalt :

"Wanneer het Arbitragehof uitspraak doet op beroepen tot vernietiging als bedoeld in artikel 1, kan ieder die van een belang doet blijken, zijn opmerkingen in een memorie aan het Hof richten binnen dertig dagen na de bekendmaking voorgeschreven in artikel 74. Hij wordt daardoor geacht partij in het geding te zijn".

De bijzondere wet doet derhalve de ontvankelijkheid van een memorie afhangen van het doen blijken van een belang. De

tussenkomen de partij meent van haar belang te doen blijken door het feit dat zij op 14 april 1989 bij de Raad van State een beroep heeft ingesteld tot vernietiging van een ministerieel besluit van 9 januari 1989 houdende weigering van erkenning als uitbater van gecontroleerde stortplaatsen, dat door de Minister van Landbouw,

Milieu en Energie voor het Waalse Gewest is genomen. Dat beroep tot vernietiging berust, aldus betoogt ze, met name op de schending door het Waalse decreet van 5 juli 1985 van de regels die door of krachtens de Grondwet zijn vastgesteld voor het bepalen van de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

De bepalingen van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets" die betrekking hebben op de machtigingen en erkenningen betreffende de gecontroleerde stortplaatsen zijn ondergebracht in de artikelen 18 tot 23 van dat decreet. Geen van die bepalingen wordt echter in onderhavig beroep bestreden.

De tussenkomen de partij doet derhalve niet blijken hoe zij door de bestreden bepalingen van het decreet in haar situatie rechtstreeks kan worden geraakt.

Haar tussenkomst is derhalve niet ontvankelijk.

*Ten aanzien van artikel 44, tweede lid, van het bestreden decreet*

B.14. Artikel 44, 2de lid, van het decreet van 5 juli 1985, ingevoegd bij artikel 3 van het decreet van het Waalse Gewest van 9 april 1987 bepaalt :

"Daartoe treden zij in de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie en vallen zij onverminderd hun ondergeschiktheid ten opzichte van hun meerderen in de administratie onder het toezicht van de procureur-generaal bij het Hof van beroep".

De decreetgever is onbevoegd om zulk een bepaling vast te stellen; zij maakt deel uit van de vaststelling van de vorm van de vervolging, aangelegenheid die bij artikel 7 van de Grondwet aan de nationale wetgever is voorbehouden en die buiten de toepassingssfeer van artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 valt.

Artikel 44, tweede lid, van het bestreden decreet schendt dus de regels die de onderscheiden bevoegdheid bepalen van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

*Ten aanzien van artikel 44, derde lid, 1°, tweede zinsnede van het bestreden decreet*

B.15. Artikel 44, derde lid, 1°, tweede zinsnede, van

het bestreden decreet bepaalt :

"Zij kunnen evenwel de bewoonde vertrekken slechts tussen 5 en 21 uur betreden en met de voorafgaande machtiging van de rechter aan de politierechtbank".

In zoverre de plaatsen die zijn bedoeld in artikel 44, derde lid, 1°, tweede zinsnede, een woning uitmaken in de zin van artikel 10 van de Grondwet, is dit artikel door een bevoegdheidsgebrek aangetast.

Artikel 10 van de Grondwet bepaalt immers : "De woning is onschendbaar; geen huiszoeking kan plaats hebben dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vorm die zij voorschrijft".

Naar luid van dat artikel komt dus de nationale wetgever en hem alleen de bevoegdheid toe om de gevallen waarin huiszoekingen - in de zin van artikel 10 van de Grondwet - gelast kunnen worden en de vorm waarin ze kunnen geschieden, te regelen.

*Ten aanzien van artikel 44, derde lid, 5°, eerste zinsnede van het bestreden decreet*

B.16. Artikel 44, derde lid, 5°, eerste zinsnede, van het bestreden decreet bepaalt :

"In geval van overtreding, processen-verbaal opstellen die bewijskracht hebben tot het tegenbewijs is geleverd. Een afschrift van het proces-verbaal moet, op straffe van nietigheid, binnen veertien dagen na de vaststelling van de overtreding aan de overtreder worden betekend".

De decreetgever machtigt de door de Executieve aangewezen ambtenaren en personeelsleden tot het "dresser des procès-verbaux qui font foi jusqu'à preuve du contraire" (processen-verbaal opstellen die bewijskracht hebben tot het tegenbewijs is geleverd).

De gewestwetgever, die bevoegd is om ambtenaren die onder het Gewest ressorteren met opdrachten van toezicht op de naleving van gewestelijke normen te belasten, is eveneens bevoegd om de wijze te bepalen waarop die ambtenaren hun bevindingen dienen te rapporteren.

Anders is het gesteld met de regeling van de bewijswaarde van die processen-verbaal. Die regeling betreft de bewijslast in strafzaken en maakt deel uit van de vaststelling van de vorm van de vervolging, aangelegenheid die bij artikel 7 van de Grondwet aan de nationale wetgever is voorbehouden en die buiten de toepassingsfeer van artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 valt.

Artikel 44, derde lid, 5°, eerste zinsnede, van het bestreden decreet schendt dus de bevoegdheidsbepalende

regels in de mate dat daarin de bewijswaarde wordt geregeld van de processen-verbaal opgesteld door ambtenaren die de Waalse Gewestexecutieve aanwijst.

In voormelde bepaling dienen de woorden "qui font foi jusqu'à preuve du contraire" (die bewijskracht hebben tot het tegenbewijs is geleverd) te worden vernietigd.

*Ten aanzien van artikel 46, § 2, eerste zinsnede, van het bestreden decreet*

B.17. Artikel 46, § 2, eerste zinsnede, van het bestreden decreet bepaalt :

"De regels van het eerste boek van het Wetboek van strafrecht, met uitzondering van artikel 85, zijn van toepassing in geval van een in § 1 beoogde overtreding".

Dit artikel regelt de vraag in hoeverre de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek toepasselijk zijn op onderhavig decreet. Het aannemen van die bepalingen staat niet aan de decreetgever, ongeacht of hij ervan afwijkt, ze bevestigt of ze al dan niet toepasselijk verklaart.

Uit artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen volgt dat de artikelen 1 tot 99 van Boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van artikel 85, van toepassing zijn op de in de decreten omschreven strafbare gedragingen.

Artikel 46, § 2, eerste zinsnede, van het bestreden decreet schendt derhalve de regels die de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten bepalen.

*Ten aanzien van artikel 46, § 2, tweede zinsnede, van het bestreden decreet*

B.18. Artikel 46, § 2, tweede zinsnede, van het bestreden decreet bepaalt :

"De natuurlijke en rechtspersonen zijn burgerlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de boeten en kosten die uit de veroordeling voortvloeien welke tegen hun aangestelden, bestuurders, zaakvoerders of vereffenaars werden uitgesproken".

In de mate dat artikel 46, § 2, tweede zinsnede, van het decreet bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een der straffen - de betaling van de geldboeten - kan geschieden ten laste van een andere persoon dan die welke veroordeeld werd, wijkt het af van de regelen vastgesteld door Boek I van het Strafwetboek; het schendt zodoende de regels die de onderscheiden bevoegdheid bepalen van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

*Ten aanzien van artikel 54, eerste zinsnede, van het bestreden decreet*

B.19. Artikel 54, eerste zinsnede, van het bestreden decreet bepaalt :

"In geval van een zich herhalen van een in de artikelen 47 tot 53 beoogde overtreding binnen de drie jaar die op een definitief vonnis volgen houdende veroordeling wegens één van de in deze artikelen beoogde overtredingen, kunnen de straf en de boete tot het dubbele van het maximum worden opgetrokken".

Dat artikel schendt de bevoegdheidsbepalende regel die voortvloeit uit artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 omdat het de herhaling regelt, een aangelegenheid opgenomen in Boek I van het Strafwetboek (artikelen 54 en volgende), die onder de bevoegdheid van de nationale wetgever valt.

*Ten aanzien van artikel 55, eerste lid, van het bestreden decreet*

B.20. Artikel 55, eerste lid, van het bestreden decreet bepaalt :

"Zelfs wanneer deze niet aan de overtreder in eigendom toebehoren, kunnen de afvalstoffen en de transportmiddelen die voor het begaan van de door onderhavige verordening bestrafte overtredingen hebben gediend, verbeurd worden verklaard".

Een onderscheid moet worden gemaakt naargelang de verbeurdverklaring slaat op de werktuigen of de vervoermiddelen enerzijds en op de afval of de verpakking anderzijds. In de mate dat het de verbeurdverklaring toelaat van werktuigen en vervoermiddelen zelfs wanneer die niet aan de veroordeelde toebehoren, creëert het decreet een andere verbeurdverklaring dan die welke in Boek I van het Strafwetboek is geregeld. Enkel de nationale wetgever is bevoegd om te bepalen in welke gevallen en onder welke voorwaarden de verbeurdverklaring als straf uitgesproken kan worden. Artikel 55, eerste lid, van het decreet schendt de bevoegdheidsbepalende regels in de mate dat het een toevoeging inhoudt aan de artikelen 42 en 43 van het Strafwetboek.

De decreetgever is evenwel bevoegd om te bepalen dat de afval en de verpakking ervan kunnen worden verbeurd verklaard, zelfs wanneer ze niet aan de overtreder toebehoren, zo die verbeurdverklaring tot doel heeft gevaarlijke of schadelijke zaken aan de omloop te onttrekken en aldus het karakter heeft van een loutere beveiligingsmaatregel.

*Ten aanzien van artikel 56, § 1, van het bestreden decreet*

B.21. Artikel 56, § 1, van het bestreden decreet bepaalt :

"Alle bepalingen van het eerste boek van het Wetboek van het strafrecht, zonder uitzondering van hoofdstuk V, noch van artikel 85, zijn van toepassing op de in de artikelen 47 tot 53 vermelde overtredingen".

Dit artikel regelt de vraag in hoeverre de bepalingen van Boek I van het Strafwetboek toepasselijk zijn op onderhavig decreet. Het aannemen van die bepalingen staat niet aan de decreetgever, ongeacht of hij ervan afwijkt, ze bevestigt of ze al dan niet toepasselijk verklaart.

Uit artikel 11 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen volgt dat de artikelen 1 tot 99 van Boek I van het Strafwetboek, met inbegrip derhalve van hoofdstuk V en artikel 85, van toepassing zijn op de in de decreten omschreven strafbare gedragingen.

Artikel 56, § 1, schendt derhalve de regels die de onderscheiden bevoegdheid van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten bepalen.

*Ten aanzien van artikel 56, § 2, van het bestreden decreet*

B.22. Artikel 56, § 2, van het bestreden decreet bepaalt :

"De natuurlijke en rechtspersonen zijn burgerlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de boeten en kosten die uit de veroordelingen voortvloeien welke tegen hun aangestelden of hun bestuurders, zaakvoerders of vereffenaars werden uitgesproken".

In de mate dat artikel 56, § 2, van het bestreden decreet bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een der straffen - de betaling van de geldboeten - kan geschieden ten laste van een andere persoon dan die welke veroordeeld werd, wijkt het af van de regelen vastgesteld door Boek I van het Strafwetboek; het schendt zodoende de regels die de onderscheiden bevoegdheid bepalen van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

*Ten aanzien van artikel 57 van het bestreden decreet*

B.23. Artikel 57 van het bestreden decreet bepaalt :

"De werkgever is burgerlijk aansprakelijk voor de betaling van de boeten en kosten waartoe zijn gevolmachtigden of aangestelden worden veroordeeld alsmede

voor de betaling van de gerechtelijke kosten".

In de mate dat artikel 57 van het bestreden decreet bepaalt dat de tenuitvoerlegging van een der straffen - de betaling van de geldboeten - kan geschieden ten laste van een andere persoon dan die welke veroordeeld werd, wijkt het af van de regelen vastgesteld door Boek I van het Strafwetboek; het schendt zodoende de regels die de onderscheiden bevoegdheid bepalen van de Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten.

Om die redenen,

Het Hof

verklaart niet-ontvankelijk de vordering tot tussenkomst van de N.V. Jean Lamesch;

verklaart het beroep niet-ontvankelijk voor zover het gericht is tegen artikel 36, tweede zinsnede, en artikel 58, §§ 4 en 5, van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets";

vernietigt :

1. artikel 44, 2de lid, van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets" (betreffende de afvalstoffen), ingevoegd bij artikel 3 van het decreet van het Waalse Gewest van 9 april 1987;

2. artikel 44, derde lid, 1°, tweede zinsnede, van het decreet van het Waalse Gewest van 5 juli 1985 "relatif aux déchets" (betreffende de afvalstoffen), voor zover de in dat artikel bedoelde plaatsen een woonplaats uitmaken in de zin van artikel 10 van de Grondwet;

3. in artikel 44, derde lid, 5°, eerste zinsnede, van voormeld decreet, de woorden "qui font foi jusqu'à preuve du contraire" (die bewijskracht hebben tot het tegenbewijs is geleverd);

4. artikel 46, § 2, eerste zinsnede, van voormeld decreet;

5. de artikelen 46, § 2, tweede zinsnede, 56, § 2, en 57 van het voormeld decreet, voor zover zij een andere persoon dan de veroordeelde aanwijzen als burgerlijk en hoofdelijk aansprakelijk voor de betaling van de boeten;

6. artikel 54, eerste zinsnede, van voormeld decreet;

7. artikel 55, eerste lid, van voormeld decreet, in de mate waarin het de verbeurdverklaring van de transportmiddelen regelt, alsmede in de mate waarin het de verbeurdverklaring van de afvalstoffen regelt, doch slechts voor zover die verbeurdverklaring geen veiligheidsmaatregel

is;

8. artikel 56, § 1, van voormeld decreet.

Aldus uitgesproken in het Frans, het Nederlands en het Duits, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 5 april 1990.

De griffier,

De voorzitter,

H. Van Der Zwalmen

Jean Sarot